

Genel Muhasebe - I

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

İşletmeler, insan gereksinmelerini karşılamak için mal ve hizmet üretiminde bulunan ekonomik ve teknik birimler olarak tanımlanır.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Optimum kar elde etme amacına sahip olan işletmelerin, faaliyetlerinin sürekliliği ve diğer bir deyişle yaşantılarının son bulmaması iki unsura bağlıdır:

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

- 1-Sürekli ve tatminkar karlar elde etmek,**
- 2-Finansal yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek veya borçlarını zamanında ödemek.**

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

İşletmeler, muhasebenin sağladığı veriler yardımı ile bu iki unsurun gerçekleşmesini sağlayacak planları hazırlar, karar ve önlemleri zamanında alırlar ve uygulamaya koyarlar.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

İşletmelerin parasal nitelikteki işlerini izleyen muhasebe, tuttuğu kayıtlar ve düzenlediği raporlarla, işletmelerin belli bir tarihteki finansal (mali) durumlarını ve belli bir faaliyet dönemine ilişkin faaliyet sonuçlarını saptayan sayısal bilgileri ortaya koymaktadır.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

İşletmelerin parasal değer hareketlerini izleyen, saptayan ve yorumlayan tekniklerin tümü, işletme ekonomisinin bir kolu olan “muhasebe”nin konusunu oluşturur.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Tamamen veya kısmen mali karakterdeki ve para ile ifade edilebilen işlemlere ilişkin anlamlı ve güvenilir bilgileri sağlayacak biçimde verilerin ilgili kaynaklardan toplanmasına, doğruluklarının saptanmasına, kaydedilmesine, sınıflandırılmasına, raporlar biçiminde sunulmasına, analiz ve yorumlanmasına **“muhasebe”** denir.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Muhasebenin fonksiyonları:

1-Kayıt sistemini kurmak,

2-Verileri sınıflandırmak,

3-Verileri raporlamak,

4-Verileri analiz etmek ve yorumlamak.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Birinci Fonksiyon:

İlgili belgelerin doğruluğunu da kontrol ederek, işletmelerin kuruluş anında ve yaşantıları süresince yaptıkları ticari işlemleri sırası ile ve sistemli bir biçimde kaydetmek.

Ticari işlemlere ilişkin tipik örnekler:

İşletmeye sermaye konulması, bina satın alınması, mal ve hizmet satın alınması veya satılması, borç alınması veya verilmesi, çeşitli giderlerin yapılması.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

İkinci Fonksiyon:

Birinci fonksiyon ile elde edilen çok sayıdaki veriden yararlanarak belli bir anda ne kadar para, mal, alacak, borç, gelir ve gider olduğunu saptayabilmek amacıyla;

kayıt sisteminin ortaya çıkardığı verileri, niteliklerine göre anlamlı gruplar altında sınıflamak.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Üçüncü Fonksiyon:

Birinci ve ikinci fonksiyonlar ile biçim alan veya ortaya konan verileri, raporlar biçiminde düzenlemek ve ilgililere sunmak.

MUHASEBENİN TANIMI VE NİTELİĞİ

Dördüncü Fonksiyon:

Üretilen muhasebe verilerinin anlamını ve gösterdikleri ilişkileri analiz etmek ve yorumlamak. Bu fonksiyon, yönetim plan ve kararlarının temelini oluşturan verileri ve raporları geliştirir. Bu veriler, muhasebenin gerçek önemini ortaya koyar. Bu nedenle muhasebeye **etkili bir yönetim aracı** denmektedir.

MUHASEBE-KAYIT TUTMA SİSTEMİ AYRIMI

Kayıt tutma, ticari işlemlerin doğruluklarının saptanarak kayıtlara geçirilmesi demektir.

Kayıt tutma sistemi, muhasebenin birinci ve en basit fonksiyonudur.

MUHASEBE VE YÖNETİM

Etkili bir yönetim işletme faaliyetleri hakkında doğru, anlamlı ve zamanında sağlanan bilgi ve verilere dayanarak bu fonksiyonunu yerine getirir.

Muhasebe, yönetimin taleplerine göre veri ve bilgi üretebilmelidir.

MUHASEBE, İŞLETME LİSANIDIR.

Muhasebe

I.Muhasebe Kuramı

Muhasebenin Temel Kavramları

Finansal (Mali) Tablolar İlkeleri

Muhasebe Standartları

II.Muhasebe Uygulaması

Rapor Sistemi

Hesap Planı

4	Hesap Planı	II. Muhasebe Uygulamaları
3	Rapor Sistemi (Mali Tablolar)	
2	Muhasebe Standartları	I. Muhasebe Kuramı
	Mali Tablolar İlkeleri	
1	Muhasebenin Temel Kavramları	

MUHASEBENİN KAPSAMI

Muhasebe bilim dalı kapsam bakımından şu şekilde sınıflandırılabilmektedir:

1-Genel Muhasebe

2-Uzmanlık Muhasebeleri

MUHASEBENİN KAPSAMI

Genel Muhasebe:

Muhasebe ile ilgili temel kavramlar ve ilkeler, ayrıca ticaret işletmelerini ilgilendiren konular.

Uzmanlık Muhasebeleri:

İşletme türlerine göre şirketler muhasebesi, maliyet muhasebesi, banka muhasebesi, sigorta muhasebesi gibi muhasebe dalları.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Muhasebenin çok basit bir biçimde olsa bile **“mübadele”** kavramı ile beraber ortaya çıktığı ve geliştiği tahmin edilmektedir.

Bundan dört bin yıl önce, Babil’de iş yaşamına ilişkin kayıtlar, çivi yazısı ile kilden yapılmış levhalar üzerinde tutulmuştur. Bunlar ticaret yaşamına ilişkin ilk belgelerdir.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bugünkü kayıt sisteminin temeli olan iki yanlı kayıt istemi (**muzaaf kayıt sistemi**) yavaş yavaş uygulama sonucu gelişmiştir, önceden saptanmış bir kurama dayanmamıştır.

İtalyan tüccarları, işlemlerini, 1250 ile 1400 yılları arasında iki yanlı muhasebe sistemine dayandırmışlardır.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İtalyan matematikçisi ve papazı olan **Luca Paciolo** 1494 yılında Venedik'te yayınlandığı "Summa de Aritmetica, Geometrie, Proportioni et Proportionalite" (Aritmetik, Geometri, Oran ve Orantı Hakkında Özet) adlı yapıtında iki yanlı kayıt yönteminin ilkelerini belirtmiştir.

Muhasebe ile ilgili ilk kuramları ortaya koyan: Luca Paciolo

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Paciolo'nun yapıtının yayınlanmasından 19.yüzyılın ilk yarısına kadar geçen dönemde muhasebe kuramında yeni gelişmeler görülmemiştir.

Bu dönem içinde iki yanlı kayıt sisteminin İtalya ve diğer ülkelerde daha iyi anlaşılması ve uygulanmasının geliştirilmesi sağlanmıştır.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Cumhuriyetten Önce:

Muhasebe Uygulaması = Devlet Muhasebesi

İşletmeler: Basit Kayıt Yöntemleri

“1340 (1924) tarihli Hesap Talimatnamesi”: Devlet muhasebesinde iki yanlı kayıt yöntemi uygulanması öngörülmüştür.

Uygulayacak muhasebecilerin olmamasından ötürü 1928 yılında devlet muhasebesine iki yanlı kayıt yönteminin uygulanmasından vazgeçilmiştir.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1923 ile 1940 yılları arasında muhasebe uygulamasında büyük gelişmeler görülmemiştir.

1940 yılından sonra çıkan Kazanç Vergisi Yasası, 1950 yılında çıkarılan Gelir Vergisi Yasası muhasebenin önemini arttırmıştır.

1960 yılına kadar olan dönemde muhasebe uygulamalarında kara Avrupa'sındaki muhasebe sistemlerinin, özellikle Alman sistemlerinin etkili olduğu ve gelişmelere yön verdiği gözlenmektedir.

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1 Ocak 1972: KİT Tekdüzen Muhasebe Sistemi

29 Ocak 1989: Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Sistemi

26 Aralık 1992: Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS), (1 Ocak 1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.)

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'ne ilişkin esaslar:

Beş bölüm:

I-Muhasebenin Temel Kavramları

II-Muhasebe Politikalarının Açıklanması

III-Mali Tablolar İlkeleri

IV-Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması

V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Muhasebe verilerinin ve finansal tabloların üretiminde hareket noktası:

Temel muhasebe kavramlarına ve genel kabul görmüş muhasebe (mali tablolar) ilkelerine uygun olarak hazırlanan **muhasebe standartları**

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Muhasebe standartlarının belirlenmesi ile yetkili veya ilgili kuruluşlar:

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)

Sermaye Piyasası Kurulu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

9 Şubat 1994: Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK)

MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

TMUDESK - 19 adet Türkiye Muhasebe Standardı

-Muhasebe standartlarının uluslararası muhasebe standartları ile uyumlu olması

-Standartların saptanmasında Türk ekonomisi ve işletmelerinin yapısı ve gereksinmelerinin göz önünde bulundurulması

TMSK - 18 Aralık 1999 tarih ve 4487 Sayılı Kanunla Sermaye Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapan Kanunun ek 1. Maddesi gereğince kuruluş - 8 Mart 2002 tarihinde göreve başlama